

Til: Finansminister Trygve Slagsvold Vedum
Samferdselsminister Jon Ivar Nygård
Kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Fra: Kollektivtrafikkforeningen
NHO Transport
NHO Sjøfart
Spekter
Fagforbundet
Fellesforbundet
Norsk Jernbaneforbund
Yrkestrafikkforbundet

Dato: 14.04.2023

Tema: Innspill til RNB 2023

Kollektivtrafikken må kompenseres for kraftig prisvekst

Videre utvikling og vekst i kollektivtilbudet til beste for samfunnet er avhengig av at regjeringen kompenserer for økt prisvekst i revidert nasjonalbudsjett.

Kollektivtrafikken er rammet av en ekstraordinær prisvekst. Regjeringen la til grunn et anslag på 3,7 % for kommunal deflator i statsbudsjettet for 2023. Beregninger fra kollektivselskapene viser at prisveksten for buss, t-bane, trikk, hurtigbåt og ferge i Norge i 2023 er anslått å bli langt høyere enn dette, ca. 9,6 prosent. Gapet som følge av den ekstraordinære prisstigningen tilsvarer en underfinansiering i statsbudsjettet på 1,9 mrd. kr for 2023.

Bakgrunnen for den ekstraordinære prisveksten er i stor grad økte drivstoff- og strømpriser til buss, trikk, t-bane, bybane, ferge og hurtigbåt. I tillegg rammes bransjen av økte rentenivåer, og økte kostnader på investeringer som blant annet slår ut på innkjøp av materiell og vedlikehold. Investeringer i nullutslipp hurtigbåter er en spesielt stor utfordring.

Dersom disse ekstraordinære kostnadene for kollektivtrafikken ikke blir kompensert, vil det enten tvinge fylkeskommunene til å kutte utgifter til skole, fylkesveier og andre lovpålagte oppgaver eller føre til kutt i kollektivtilbudet. Kutt vil ramme både by og bygd, men siden det er kollektivtilbudet i distriktene som er mest avhengig av offentlig tilskudd, vil disse derfor vil rammes først.

I 2019 ble det gjennomført 718 millioner reiser med kollektivtrafikk i Norge. Gjennom flere år har kollektivandelene vokst, spesielt i byområdene. Så kom pandemien, og ved utgangen av 2022 var antall reiser på om lag 90 prosent av 2019-nivået, mens biltrafikken i byområder og spesielt elbil har økt sine markedsandeler. Kollektivtrafikken er en viktig del av løsningen for samfunnets utfordringer. Av hensyn til miljø- og bærekraft er det viktig at kollektivtrafikken styrker sin konkurransekraft overfor privatbilen, spesielt i byområdene. Dette vanskeliggjøres av at kollektivtrafikken rammes av en kraftig prisvekst.

Det er store muligheter for videre vekst i kollektivtrafikken, og gjennom dette bidra til stor samfunnsnytte og til å nå nasjonale klima- og bærekraftmål. Økonomisk forutsigbarhet er en nøkkelfaktor for å lykkes, mens gap mellom forventede og reelle kostnader, manglende finansiering og samordning kan føre kollektivtrafikken inn i en negativ spiral med fallende markedsandeler og et svekket kollektivtilbud.

3. februar varslet regjeringen en sak om pris- og lønnsjustering av budsjettet i forbindelse med revidert budsjett. Kollektivtrafikkforeningen, NHO Transport, NHO Sjøfart, Spekter, Yrkestrafikkforbundet, Fagforbundet, Fellesforbundet og Norsk Jernbaneforbund er positive til dette, og har en klar forventning til revidert nasjonalbudsjett:

Anslagene for prisvekst må justeres i tråd med den faktiske prisutviklingen som man nå erfarer i kollektivtrafikken, på linje med øvrige deler av kommune- og fylkeskommunal sektor. For kollektivtrafikkens del innebærer dette at rammetilskuddet for 2023 må økes med 1,9 mrd. kr.

For mer informasjon, kontakt:

Olov Grøtting: olov.grotting@kollektivtrafikk.no

Tlf.: 91 82 05 10

Jon H. Stordrange: jon.stordrange@transport.no

Tlf.: 41 50 67 70
